

Wratschka in ne izvoljenemu možu?

c) Na kak način je prišel Jakob Črnjavič do volilne legitimacije za občino Hrastje-Mota?

d) Ali je pripravljeno visoko c. kr. ministrstvo notranjih zadev, skrbeti za to, da se v slučaju kazenskega dejanja nemudoma odstopijo akti c. kr. državnemu pravdnstvu v Mariboru in ob enem sistirati konstituiranje okrajnega zastopa gornjeradgonaškega?

Dr. Ploj in tovariši.

Videli bomo, ali bo vsaj minister posegel v nemčursko gnezdo ter pokazal javnosti naše lepe nemčurje!

Deželni zbor štajerski.

Preosnova dežel. volilnega reda.

Poslanec Robič je z drugimi slovenskimi poslanci vred predlagal meseca aprila t. l., naj se volilni red za deželni zbor spremeni. Ta predlog je vtemeljeval v četrtek, dne 1. oktobra. Zahteval je, naj se število poslancev iz velikega posestva zmanjša. Zadnje deželnozborske volitve se je izmed vpisanih 201 volilcev od velikega posestva vdeleževalo 31 oseb. Teh 31 oseb je imelo 30 pooblastil in so si privoščili kar 12 sedežev v deželnem zboru. Na 31 oseb 12 poslancev! To je vendar v nebo kričeča krivica! Reče se: veleposestniki so moške silno zmerni. Nam Slovencem se niso nikdar pokazali zmerne. Pred leti so nam odrekli vsako pravico narodnega obstanka. Ko smo slovenski poslanci l. 1899 čitali v slovenskem jeziku deželnozborske interpelacije, so veleposestniki prvi med vsemi bežali iz deželne zbornice. Kar zadeva trge in mesta, naj v tej skupini volijo ne le samo nekateri trgi, ampak vsi, brez razločka. Poslancev za kmetijske občine je premalo; njih število se mora pomnožiti. Tudi naj se ne volijo po volilnih možeh, ampak vsak volilec naj voli naravnost poslanca. Pravico v kmetijski skupini voliti naj ima vsak, kdor plačuje 8 K direktnega davka. Vpelje naj se nova splošna skupina poslancev, v kateri naj volijo vsi, ki nimajo dozdej volilne pravice v nobeni prejšnjih skupin, tudi tisti, kateri sploh nobenega davka ne plačujejo. Poslanec Robič je izjavil, da Slovenci zahtevamo enako, splošno, direktno in tajno volilno pravico. Ker se pa ta za deželni zbor ne bo dala doseči poprej, preden se enaka volilna pravica ne zagotovi za vlitve v državni zbor in ker zdajšnji umirajoči državni zbor splošne in enake volilne pravice ne bo vpeljal, odstopi gospod Robič z a z d a j od te zahteve

ter tirja le pravičnejšo razdelitev deželnozborskih poslancev.

Nemška katoliška stranka je po poslancu Hagenhoferju vložila skoro jednako zahtevo po pomnožitvi števila deželnozborskih kmetijskih poslancev ter se strinja večinoma z nazori Slovencev. Le to se pristavljajo nemški katoliki, da se iz kmetijske skupine izločijo kraji, kjer so fabrike. Fabričani naj volijo s trgi in mesti. Ob enem pa zahtevajo nemški katoliki pomnožitev števila deželnih odbornikov v skupini kmetijskih poslancev. Kmetijski poslanci imajo zdaj samo le enega deželnega odbornika. Govornik Wagner je rekel, da je za nemške kmete štajerske silno bridko, ker nimajo zdaj zastopnika v deželnem odboru. Bodita dva deželna odbornika izmed kmetov, jeden za slovenski, drugi za nemški del dežele. (Vseh deželnih odbornikov je zdaj šest — deželni glavar je sedmi. Jeden odbornik je izmed veleposestnikov, jeden (gosp. Robič) izmed kmetov — štiri izmed mest in trgov. To je nemška pravica!)

Baron Rokitsky, voditelj »bauernbundlerjev« je tudi zahteval spremembo volilne postave. Večinoma se tudi on strinja z Robičem in Wagnerjem. Le to mu ne gre v glavo, zakaj bi se fabrike uvrstile v mestno skupino. Če se njegov predlog sprejme, bi bili Slovenci na slabšem kakor so zdaj. Po zahtevi Wagnerja bodi vsaka občina s 250 dušami sedež volitve; po predlogu Rokitskega občina s 400 dušami. Baron Rokitsky je zbleknil v svoji surovosti proti nemškim katolikom par psovki, radi katerih so mu ti zasulili nekatere prav kosmate.

Poprava naših hudournikov.

V petek, dne 2. oktobra so bili na dnevnem redu predlogi nekaterih nemških »bauernbundlerjev« radi poprave nekaterih gornještajerskih hudournikov, potem dva predloga poslanca Žičkarja v isti zadevi. Že 17. aprila t. l. je vložil ta poslanec predlog, naj se popravi nevaren hudournik Sevnišnica, ki teče pod Zabukovjem in skozi Sevniško občino ter se zliva nekaj nad sevniško železniško postajo v Savo. Dne 2. oktobra je imenovan poslanec zagovarjal in vtemeljeval ta svoj predlog ter zahteval, naj se izroči v pretres deželno-kulturnemu odseku. Deželni zbor je sprejel ta predlog. G. Žičkar je potem utemeljeval drugi predlog, ki ga je vložil dne 21. sept. t. l., naj se uravnajo v brežiškem okraju sledeči trije hudourniki: Močnik v Artički, Gabernica s Sromlico v Zakotski občini. Tudi predlog zastran teh treh potokov se je izročil deželno-kulturnemu od-

seku v pretres in poročilo. — Kadar pridejo na svitlo stenografski zapisniki deželnega zbora, objavimo te govore.

Slovenec zmagal proti Nemcu.

Poslanec Robič je predlagal ob koncu svojega govora zastran volilne reforme za deželni zbor, naj se njegov predlog izroči odseku s 15 člani; grof Stürgkh se je temu ustavljal rekši: Ta odsek naj šteje samo 12 udov, ker se dozdej tudi niso volili odseki s 15 člani, ampak k večjemu z 12 člani. Gosp. Robič je stvar pojasnil, zakaj je treba tako mnogostevilnega odseka z 15 člani? Zato, da ima v njem vsaka stranka vsaj po dva uda. Ker so s slovenskimi, katoliškimi in bauernbündlerskimi poslanci glasovali tudi nekateri nemški narodnjaki, je bil sprejet Robičev predlog. V ta odsek, ki ima preurediti volilveno postavo, sta izmed slovenskih poslancev izvoljena gg. dr. Dečko in dr. Hrašovec.

Politični ogled.

Prva okrožnica Pija X. Novi papež Pij X. je izdal prvo okrožnico vesoljnemu svetu. Sv. oče pravi v njej, da se je s solzami v očeh vpiral izvolitvi in da se je bal slediti onemu, ki je 26 let vladal cerkev z veliko modrostjo. Tudi radi tega se je vstrašil izvolitve, ker bolj kot prej se cerkev nahaja v položaju težkih in trdih stisk. Uklonil pa se je božji volji. Njegov program je delovati, da bo povsod vladal Kristus. Morda se dobe ljudje, nadaljuje okrožnica, ki tajne namene iščejo v naši duši, da bi jih izrabljali za svetne namene in strankarske želje. Da zatreto že v kali ničeva upanja, izjavljamo, da nočemo biti drugega, kakor služabniki Boga, ki nam je izročil sveto službo. Papež kliče na pomoč skozi, obžaluje boj, ki se povsod bije proti Bogu in pravi, da se mora človeško družbo pripeljati nazaj h krščanski pravosti in kršč. življenju. Priporoča vzgojo mladine, posebno one, ki je določena za duhovski stan. Sveti oče želi, da se katoliška družstva v mestih in na deželi povsod širijo in z vzgledi delujejo za krščansko življenje. Dejanje usmiljenja se mora izvrševati brez ozira na samega sebe in brez ozira na svetne koristi. Ko bo vse zopet urejeno v Kristusu, bodo plemeniti in bogati pravični in darežljivi proti nižjim. Cerkev mora biti popolnoma neodvisna od vsake zunanje vlade. Ko sveta stolica to prostost zahteva zase, ne brani le cerkvene pravice, ampak skrbi za splošno blaginjo in blagor narodov. Sv. oče končuje

»Zakaj nočeš tega denarja?« jo vpraša car.

Zato, ker se bojim, da ni prav zaslužen, odgovori žena. »Vem dobro, da ima moj Ivan na leto le osemdeset rubljev, zato ni mogoče, da bi si bil od tega toliko prihranil.«

Poštenje starke je zelo dopadlo carju. Pove ženi, kdo da je in dostavi, da odslej ji bode sin Ivan pošiljal vsako leto večjo podporo, ker se mu bode zvišala plača.

V. Pruski kralj Friderik II. je imel pogosto pri svoji mizi znanega brezbožneža Voltaire-ja kot gosta. Ta je najraje govoril brezbožno in pchujsljivo ter kvasil proti veri in Bogu. Nekoč se je ravno napeljala govorica o večnosti in nebesih, na kar Voltaire ošabno reče: »Kar se mene tiče, jaz ne maram za nebesa, temveč bi ondi svoj pripravljene sedež le rad prodal.« Na te besede se oglasi neki moder pa bogat mož, rekoč: »Dragi gospod! Mi vsi tukaj smo pod pruskim kraljem, kjer velja postava, ako hoče kdo kaj prodati, mora se prej izkazati, da je on v resnici lastnik tega. Ako morete vi v resnici spričati, da je jeden sedež v nebesih vaš in ga prodaste, kupim ga jaz in če dam celo svoje premoženje zanj!« Brezbožnež je na to umaknil, dobro vedoč, da so ga te besede zadele do živega.

VI. Kralj Ljudevit IX. je dobil za spomin

ogromno veliko repo, katera je rasla na zemljišču, kjer je on svoja mlada leta preživel. Kralj je daroval zanjo sto cekinov. — Ko je o tem zvedel neki plemenitaš, sklenil je pokloniti v dar kralju najlepšega svojega arabskega konja, meneč, da za takšno darilo bo gotovo dobil kraljevsko odmeno. Kralj je konja sprejel, nato pa odprl svojo zakladnico in vzal iz nje ono repo rekoč: »Verjemite mi, gospod, da je ta repa mene stala sto cekinov, pa vendar jo Vam dam kot v zahvalo za Vašega konja.« Plemenitaš se je poklonil, vzal repo in jo nesel domov. Do smrti potem ni mogel pozabiti na to »kraljevsko darilo.«

VII. Grof Adam Revicky, državni kancelar za časa cesarja Franca I., je rad govoril slovaški s svojimi rojaki, ako so prišli k njemu s kako prošnjo. Nekoč pride deputacija od priprostih kmetov, katera izroči kancelarju pisano prošnjo in eden od njih jo razjasnuje rekoč: »Naj bi blagovolil preblagorodni gospod kancelist (pisar) to prošnjo podpirati.« Revicky smejoč se, pove prošniku ljubeznivo: »Moj dragi! Vaša prošnja zdi se mi opravičena in skušal jo bodem povoljno rešiti, ali povedati Vam moram, da jaz nisem kancelist, nego kancelar!«

»No, ni veliko na tem«, odvrne pristočno kmet, »gospod so videti še mladi, ako

jim Bog zdravje da, lahko da kedaj še postanejo celo kancelist.«

VIII. Ogrski kralj Matej (Matjaž?) se je nekoč mudil v mestu Gemer, kjer so mu mestjani napravili velike pojedine. Kakor navadno ob takih slovesnostih se je tudi tukaj napivalo na zdravje kralju, na domovino in posamezne plemenitaše, le samo na kmetstvo ljudstvo se ni nihče spomnil. To kralju, ki je bil veliki prijatelj ljudstva, ni bilo po volji. Ali vendar ne pokaže nobene nevolje, temveč kmalu po pojedini povabi vse družbo na izlet v vinograd. Ondi da sebi in vsem drugim prinese motike ter začno kopati, da je vsem znoj tekkel po obrazih. Kmalu ga jame gospoda prositi, naj odjenjajo od težkega dela, on pa jih modro pouči, rekoč: »Vidite, gospoda, kako težko je delo ubogega kmeta. Se li torej ne spodobi, kadar njegove pridelke uživamo, da se spomnimo tudi onih, ki so ga nam tudi pridelali?«

Smešničar.

Dokaz. Čevljarski učenc (mojstrov ženi): »Gospa, gospa; ste-li čuli šum v veži! Mojster je padel.« — Gospa: »Za božjo voljo, pa vendar ni padel po stopnicah?!« — Učenec: »Baš po stopnicah, kajti iz nebes še ni padel ni jeden mojster!«